

NO arhiv: digitalni arhiv umjetnika konceptualne i neoavangardne umjetnosti

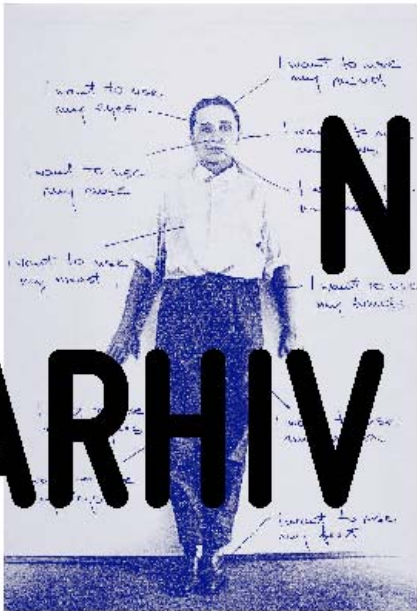
Tijekom otvorenja kustosica i autorica izložbe Morana Matković iz Muzeja suvremene umjetnosti u Zagrebu provesti će posjetitelje i protumačiti sadržaj izložbe i njenu umjetničku građu

Izložba traje do 23. lipnja 2013.

Izložba je ostvarena u suradnji Muzeja suvremene umjetnosti u Zagrebu i Galerije likovnih umjetnosti, Osijek u okviru projekta Europska iskustva i perspektive hrvatske kulture

NEOAVANGARDNE UMJETNOSTI

NO ARHIV:

DIGITALNI ARHIV UMJETNIKA

Galerija likovnih umjetnosti, Osijek

Pozivamo vas na otvorenje izložbe
NO arhiv: digitalni arhiv umjetnika
konceptualne i neoavangardne umjetnosti

u četvrtak, 23. svibnja 2013. u 19 sati
Europska avenija 9, 31000 Osijek

Izložba je ostvarena u suradnji Muzeja suvremene umjetnosti
u Zagrebu i Galerije likovnih umjetnosti, Osijek u okviru
projekta *Europska iskustva i perspektive hrvatske kulture*.

KONCEPTUALNE I

O izložbi

Izložba sadrži preko sedamdeset djela konceptualne i neoavangardne umjetnosti kao i opremu za njezino arhiviranje i dokumentiranje.

NO ARHIV:

DIGITALNI ARHIV UMJETNIKA KONCEPTUALNE I NEOAVANGARDNE UMJETNOSTI

Izložba NO arhiv je materijalizacija jednog stalno promjenjivog virtualnog arhiva – www.digitizing-ideas.hr – nastalog suradnjom Muzeja moderne umjetnosti u Varšavi, Moderne galerije i Muzeja suvremene umjetnosti Metelkova u Ljubljani, Muzeja suvremene umjetnosti Vojvodine u Novom Sadu i Muzeja suvremene umjetnosti Zagreb te nekoliko privatnih fondacija i zbirki. Odabir samog naziva izložbe, riječima kustosice Jasne Jakšić,^[1] izravno upućuje na medij kojem se – zbog zaštite osjetljivih umjetničkih časopisa, kataloga, pozivnica, knjiga umjetnika – pribjegava kako bi njihov sadržaj postao dostupniji publici, a krhki papir na kojem je otisnut ostao sigurno pohranjen. Stvaranjem otvorenog digitalnog arhiva kopija, sadržaj koji je već prešao put iz stvarnog života u prostore muzeja, knjižnica i arhiva nastavlja svoj život u novom mediju.

Materijal arhiva čine knjige umjetnika, umjetnički časopisi, časopisi – katalogi, samizdati, plakati, letci, pozivnice, dopisi, telegrami i pisma kao primjeri vaninstitucionalnih kanala za distribuciju umjetničkih radova, ali i novinski članci i fotografije kao dokazi realizacija projekta, izložbi i umjetničkih akcija. Vođeni idejom arhiva u kojemu se sustavno vodi briga o kronologiji, na početku izložbe stoje primjeri časopisa umjetnika s kojima počinje suvremena umjetnost u Hrvatskoj. Početkom šezdesetih godina na sceni se pojavio po svemu radikalan antičasopis Gorgona usko vezan za prezentaciju ideja istoimene grupe umjetnika. Antičasopis je zamislio Josip Vaništa, a „Gorgona se nazivala antičasopisom kako bi se istakla razlika spram onog što podrazumijeva umjetnički časopis, jer ona nije donosila informacije o umjetnosti niti reprodukcije umjetničkih djela“^[2] nego je svaki broj bio rad samo jednog umjetnika. Producirano je 11 brojeva od 1961. do 1966. Časopis je Vaništa distribuirao poštom, te iz bogate korespondencije koju Vaništa brižno čuva saznajemo da su Gorgonu cijenili mnogi poput Piera Manzoni, Lucia Fontane, Roberta Rauschenberga i Dietera Rotha koji je jedan broj i napravio. Već 1962. pojavljuje se konvencionalniji časopis „a“ slikara i grafičkog dizajnera Ivana Picelja koji se oblikovanjem, idejama i izvedbama zalagao za „aktivnu umjetnost“ koja treba usmjeravati kreativne snage u pozitivnu društvenu akciju jer je takva umjetnost svugdje prisutna, neprimjetna, internacionalna i univer-

ovu knjigu napisao sam
kad nisam imao vremena

molim čitaoce da je čitaju
kad nemaju vremena

Stilinović Mladen

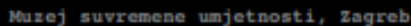
Nemam vremena

knjiga umjetnika

17 x 13,3 cm

1979.

Muzej suvremene umjetnosti, Zagreb

Gore : FOTOGRAFIJA UNIŠTENOG FOTOPAPIRA
 Dolje : UNIŠTENI FOTOPAPIR

JERMAN

MAJ 75 E

Željko Jerman
Uništavanje foto-papira
(akcija)
Grupa šestorice autora
 1981.

časopis – katalog

29,7 x 21 cm

Muzej suvremene umjetnosti, Zagreb

OVA LINIJA POVUČENA JE U MOJOM
SOBI (ZAGREB, ŠENKOVEČKA 12.) 20. 3. 1979.

MARIJAN MOLNAR

ARHIV PODROOM

Za umjetnost u umu
1978.

fotografija

Muzej suvremene umjetnosti, Zagreb

zalna te će preobraziti naše vizualne navike u smjeru percipiranja strukture, reda i cjeline u odnosima.[3] Ideja „aktivne umjetnosti“ i „podređenosti višem strukturnom redu“, što potvrđuje i prvi broj časopisa „a“, bile se vrijednosne kategorije drugačije od Gorgone.

Umjetničku produkciju šezdesetih godina obilježila je aktivnost Novih tendencija i Galerije suvremene umjetnosti u Zagrebu. Nove tendencije su bile pokret i kulturni fenomen, jednako bitan za hrvatsku kao i za internacionalnu umjetničku scenu, koji je učinio Zagreb europskim kulturnim središte. Osnovu za svoja vizualna istraživanja pronašli su u tradiciji konstruktivizma i konkretne umjetnosti, te su svoje napore, umjetnička istraživanja i društveni angažman usmjerili na budućnost i korištenje tada nove tehnologije. Pet velikih izložbi dalo je jasan presjek suvremenih strujanja i vizualnih istraživanja, od konstruktivne i kinetičke do kompjutorske i konceptualne, jer riječima Dimitrija Bašićevića, „Umetnik ne ide ispred svog vremena. On stvara svoje vreme.“[4] Pišući o suvremenoj umjetničkoj praksi Davor Matičević ističe da je na podlozi shvaćanja nastalih '60-ih godina izrasla Nova umjetnička praksa koju odlikuje „upotreba novih medija, promjena načina umjetničkog djelovanja, promjena shvaćanja pojma umjetničkog djela i specifičan društveni angažman“[5] čime nužno dolazi i do povećane individualnosti autorskog jezika. Sedamdesete godine obilježilo je izdavanje časopisa Maj 75 koji je od 1978. do 1984. izdavala Grupa šestorice autora, ali i novine Galerije studentskog centra i galerije Podrum koje su služile i kao katalozi izložbene produkcije tih godina. Maj 75 nije bio časopis u tradicionalnoj definiciji, jer ni on nije donosio informacije o umjetničkim strujanjima i radovima, nego umjetničke radove. Nova umjetnička praksa pokazala je zaokret prema ideji umjetnosti stasaloj u '60-ima jer umjetnici nisu pokazivali samo kritiku prema umjetničkoj produkciji nego jasno i ironično kritizirali i komentirali društvenu stvarnost. Njihove umjetničke akcije, intervencije i performansi su bili određeni vremenom i mjestom izvedbe, ali i nevelikom publikom, stoga su prepiske, časopisi i fotografije neprocjenjivo vrelo podataka.

Nakon neoavangarde, s novom generacijom došlo je i do avangarde jezika. Iza pojedinih primjeraka, ne stoji fotodokumentacija nego konkretni radovi. Takvi neizbježni primjeri su izloženi samizdati i knjige umjetnika Vlade Marteka i Mladena Stilinovića. Tih godina dolazi i do „privremenog poraza originala“[6]. Metode tehničke reprodukcije su razvijenije, fotokopirni aparat je promijenio ideju o distribuciji i umnažanju umjetničkog djela – umjesto originala govorimo o supostojanju jednako vrijedne edicije. Svaka nastala kopija donosi neki novi pomak koji

je razlikuje od originala i pretvara u „novi original“, stoga ideja o seriji dobiva na značenju pri čemu posebno možemo istaknuti izloženi rad Željka Jermana Radovi pisačim strojem iz 1978. Na tragu konteksta serijalnosti i umnažanja, posebno mjesto u selekciji izložbe *NO arhiv* zauzima izložba Želimira Koščevića, jednog od glavnih generatora inovacija u tadašnjoj umjetničkoj klimi, naslovljena *Xerox* i održana 1973. u Studentskom centru. Radovi su stigli poštom i bili su primjeri nove ideje medija – xerox kopije. Uz njih neizbježno je spomenuti i katalog izložbe *Originalna fotokopija Ivana Ladislava Galeta* gdje oksimoron u samom nazivu istovremeno postavlja pitanje o vrijednosti originala i odgovara na isto potvrđujući ideju serije kao „novog originala“.

Ideja „izlaganja arhiva umjetnika“, da krhki materijal koji je svoj stvarni život zamijenio policama i kutijama arhiva u digitalnoj varijanti postane dostupan, počiva na volji da se tom istom materijalu omogući druga mladost. Pošta kao medij za odašiljanje radova sada je zamijenjena internetskim prostorom. Ideja fotokopirnog aparata zamijenjena je idejom digitalizacije i postupkom skeniranja pri čemu izvorna ideja umjetničkog rada nije izgubila na značenju. Preuzmemo li tezu Borisa Groysa [7] kako je umjetnost muzealizirala život kroz umjetničku dokumentaciju, tada je www digitizing-ideas.hr samo novi život starog materijala u novom vremenu.

Morana Matković